

1953

De-a ajunge până-atunci
S-o văd pe mândra cu prunci,
Să sie la mine slugi,
Cocoanele slujnicele
Şi mă-sa să îmble-a cere.
Colecția PETRU POP a Niții, Breb, 2002

1954

Pe ciuda de-a mé muiere
Acasă şohan n-aş mere,
Pe ciuda de-a mé nevastă
Şohănit n-aş mere-acasă;
Da` am acasă doi prunci dragi,
Pântru ei acasă-m trag
Şi o leacă de avere -
Pântru ié acasă-aş mere.
2002

1955

**De înstrăinare:
streinătate, bătrânețe**

Nu da, Doamne, la tizmaş,
Făr` să lucre la oraş:
Ziua cu pâne uscată,
Noaptea jândarii să-l bată.
2002

1956

Mândră, de vrei să mă vezi
La Mangalia lucrez,
Sparg cu barosu la ptiatră -
Construiesc cale ferată.
2002

De cătanie și război

1957

Numa-atâta-oi si cătană
Până-a si frunză-n poiană
Şi de-acoale la Ileană,
Până-a si frunză-n luncuță
Şi de-acoale la Anuță.
2002

1958

Căpitane, căpitane,
Ia mai coată pân dosare
Foaia me de liberare
Că mi s-o urât și mie
De-atâta militărie:
Ca acumă-s ani de zile
De când îs slugă la tine.
2002

1959

Mai am astăzi, mai am mâne,
Mai am două luni de zile

Colecția MIHAI ROGOJAN

Cum se construia o casă în Cetățele acum 50 de ani

După momentul căsătoriei, construcția casei de locuit reprezintă momentul cel mai important din viața familiei, poate de aceea i se acordă o atenție deosebită. În afară de procurarea materialului propriu-zis și începerea lucrărilor de construcție, acum 50 de ani, la Cetățele, se săvârșeau și alte practici.

Un moment important îl constituia alegerea locului pentru casă. În acest scop Tânărul bărbat trebuia să doarmă o noapte singur exact pe locul unde urma să se construiască locuința. În timpul somnului trebuia să viseze. Dacă visul era frumos, atunci acolo se construia casa, în caz contrar se alegea alt loc de casă.

Construcția începea foarte simplu: câțiva bolovani și câteva lemne. La început se așezau patru bolovani pe care se fixau tălpile. La încheietura tălpilor, se punea câte un bănuț de aur sau argint și câte o cruciuliță din ceară. Pe suprafață cuprinsă între cele patru tălpi, proprietarul sacrifică un animal, care apoi era îngropat în locul respectiv.

Se ridicau pereții, apoi cornii casei. Pe prima legătură de corni se prindea în cuie un steag făcut de soția bărbatului. Steagul era confecționat din șterguri și flori. În colțul unei șterguri se punea o sumă de bani, care aparțineau, apoi, meșterului.

În finalul lucrării, meșterul trebuia să se cațere pe corni ca să ia banii și ștergurile. Acest moment se încheie cu un uspăt la care iau parte toți acei care au contribuit la construcția casei.

De la Ioan Pop, 50 ani, 1980.

Colecția IOAN DUNCA

Aşa se făcea o casă

La o casă trebuie vreo 40 de rude de brad sau stejar. Lemnele se taie când e lună veche că sunt mai tari și nu le măñâncă carii și nu fac bureți care sunt tare periculoși. Se taie iarna când i opriță mâzga. Lemnele cu doauă inimi nu sunt bune că spun bătrâni că sunt becișnice, că aduc pagubă și supărări; la fel și cele trăznite, încă sunt aducătoare de necazuri.

Când se taie lemnele, se aleg care sunt pentru păreți, care sunt pentru scânduri, corni și lețuri.

Dar lemnele de draniță se aleg separat, care se creapă bine, se aleg până când lemnul este în picioare, se ia probă de la rădăcină și dacă creapă bine înseamnă că e bun de draniță. Iar care sunt groase, sunt bune de scânduri.

Tăiatul se face cu pricepere ca să fie unde vrem, dar tot mai mult pe coastă în jos, sau, dacă e cazul, și în sus. Se taie cu săcurea unde vrem ca să cadă și din partea cealaltă cu sirisăul, se trage de sirisău până trece de jumătate, apoi se bate o săcure pe urma sirisăului cu maiul. Se mai trage de sirisău, se mai bate cu maiul până cade lemnul jos, apoi se curăță de cetină, se belește de coajă, se taie pe măsură cum trebuie și

Căciula-Mpăratului
În mijlocu satului.

aşa se taie toate, până se termină.

După ce sunt tăiate, se aduc acasă cu corciuia, iarna, când e drum de sanie, iar cu tilegile se aduce vara.

Din pădure se trag cu tileaga cu două roate. Se pune pe tileaga cu două roate, se învârte pe capătul de pe tileagă cu un lanț gros și se bate o limbă de cioflâng ca să îl țină pe tileagă. Dupa ce ajung în drum, se pun lemnele și pe tileaga cea dinapoi, se învârte cu lanțuri, se încoardă cu coarda pe doauă locuri și aşa se aduc toate lemnele acasă. După ce sunt aduse toate lemnele acasă, se cioplesc, se creapă, se taie scânduri, se fac dranițe, se depozitează, se rostuiesc.

Se alege locul de casă, se caută ca să fie cu fața în sud, ca să bată razele saorelui în ea. Casa aşezată cu fața în jos nu e sănătoasă, se simte mereu frig în ea.

Se încheie straturile care sunt hotărâte separat de brădoc sau de stejar-care sunt mai rezistente.

Se încreasta straturile la cele patru colțuri pentru a se închide, dar în cele patru crestături se încreastă încă o crestătură, apoi se taie o dutcuță de argint în patru, se pune în fiecare colț de strat câte o bucătică din dutcuță de argint.

Argintul înseamnă că să nu se lege nici un lucru rău, cum nu se leagă rugina de argint.

Încheiatul straturilor se face de obicei la începutul săptămânii, luna.

Se ridică de maistări lemn pâna la cunună, toate acestea. Apoi se pregătesc cornii, la care se strâng mai mulți oameni ca să se ridice.

Se ridică sus, se cos, și în vârful cornilor se pune o pânzătură frumoasă, de culoare albă sau verde, o batistă și un mununchi de verdeață, apoi se lețuiește. Verdeața înseamnă ca să fie în aceea casă numai veselie și numai voie bună.

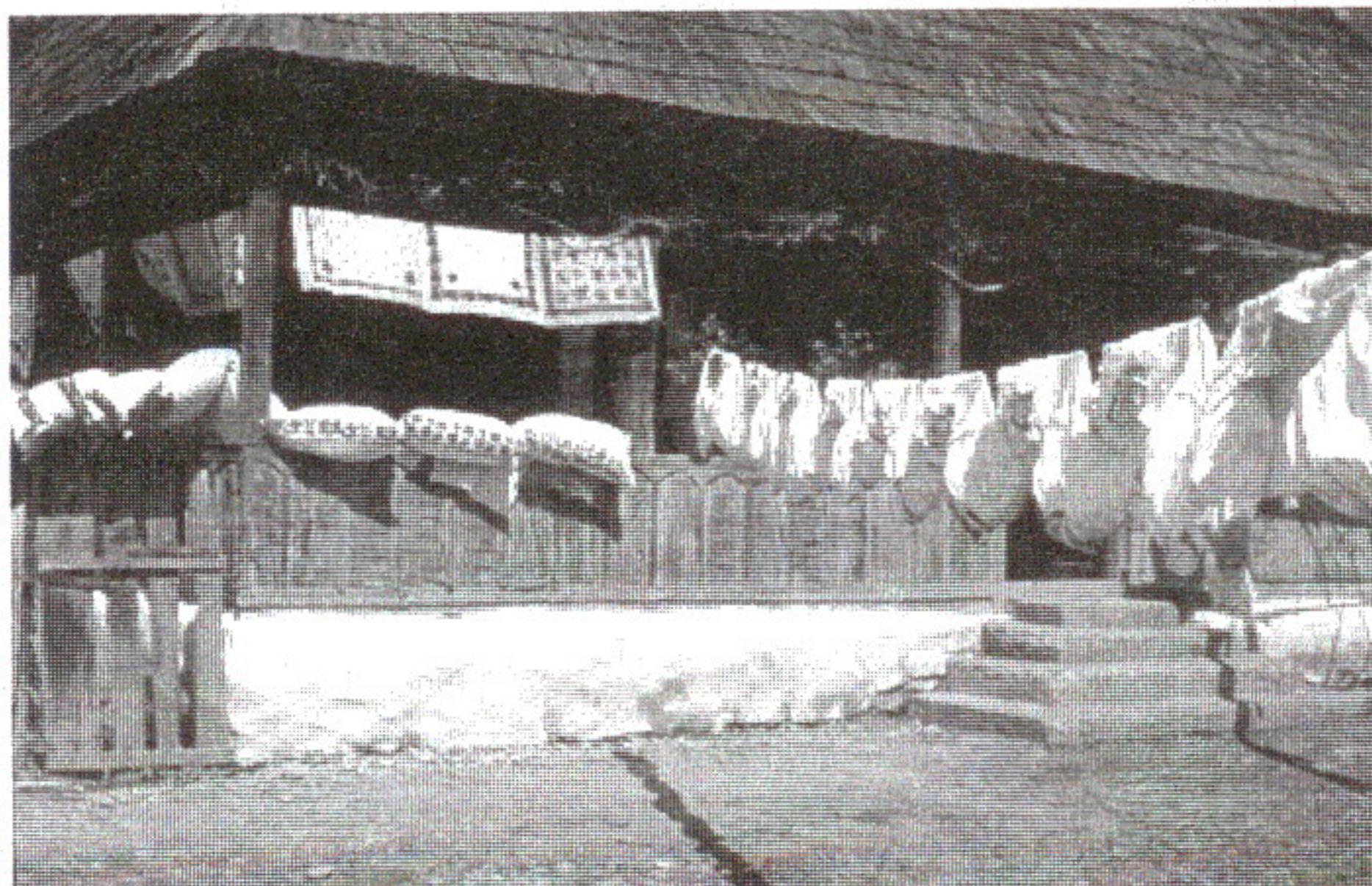
Apoi se drăniște frumos, în rânduri, roată, până se termină.

Apoi se sprătuiește, se aduce lut, se pisează cu pleavă și se lipesc toate.

Se pun ferești, uși, poduri sus, poduri jos.

După ce s-au făcut toate lucrurile, casa este gata și se bucură cel ce a făcut-o, că are unde locui.

1984

Ioan Nădișan: Casă

Cine s-o fript cu supă
Suflă și-n iaurt.

Și dau hainele-n primire

Și pușca la magazie,
De-a vré domn maior, n-a vré,
Eu i-o dau că nu-i a mé.

2002

1960

Hai, mândră, să trezem Oltu,
Să schimbăm vorba și portu;
Hai, mândră, să trezem munții,
Să nu ne știe părinții:
Când om si la pod, la vamă,
Eu-oi spune că mi-s cătană,
Tu, pruncă fără de mamă;
Eu-oi spune că mi-s răgută,
Tu, pruncă cu jale multă.

2002

1961

Scrisoare din armată

Când am plecat de-acasă,
Din satu meu cel drag,
M-am uitat în urmă
La ceea ce-am lăsat.

Am lăsat o maică,
O maică ce plângă
Și pe a mea mândruță
Ce mă blăstăma:

- Te blastăm, băiete,
Ca focu să te ardă,
Iar lumina zilei
Să nu te mai vadă.

Te blastăm ne-ncetă
Că m-ai iubit de mică
Și-acuma m-ai lăsat.

- Dragă Mărioară,
Eu nu sunt vinovat,
Ca să-m fac datoria
De țară-am fost chemat!

Eu am sărutat-o
Și ea m-a sărutat,
Iar trenu în gară
Iată, a și intrat.

Conductorii strigă:
Poftiți în vagoane
Că trenu-i gata, gata
Gata de plecare.

Dintr-o săritură
Eu îs în vagon,
Iar a mea mândruță
Plânge pe peron.